

نهضت تعاون در سريلانكا

نوشته : هون وير اسينگ ماري ماراتچي وزير خواربار و تعاوني هاي سريلانكا
مترجم : حسن موفقي

"مقدمه"

تحت رهبري رئيس جمهوري سريلانكا، اين کشور در حال حاضر درصدد اجراي برنامه توسعه اقتصادي - اجتماعي است و ديدگامي نو، از تجديد ساختار سياسي، اقتصادي، اجتماعي و تشکيلات اداري، به ملت و ميهن اطمینان بخشیده است. دهه گذشته سالهاي رشد و دوران پيشرفت و توسعه اقتصادي بوده است و اقتصاد آزاد و روابط انساني و اجتماعي مبتني بر آزادي، راه را براي توسعه همگامي سريلانكا با تغييرات سريعي که در مقياس جهاني روي مي دهد، هموار ساخته است. با پردازشي نو و ايجاد هويتي نوين براي مردم، از طريق يک برنامه سازنده در زمينه فقرزدايي و سرمايه گذاري مستقيم در منابع انساني، اين شتاب توسعه در راستاي جديدي قرار مي گيرد. اين ديدگاه عزم و انگيزه نويني را به نهضت تعاون ارزاني داشته است.

۱- نقش تعاونيهاي سريلانكا در آستانه دهه ۱۹۹۰

بخش تعاوني سريلانكا، از بدو تاسيس خود در سال ۱۹۱۱، در بهبود شرايط زندگي گروههاي کم درآمد، نقشي حياتي ايفا کرده است. اينک اين بخش با گسترش دامنه فعاليت خود به عرصه هاي متنوع زندگي روزمره، جامعه را تحت تأثير دارد.

تعاونيها مخصوصاً در زمينه هاي خدمت به مصرف کنندگان، پس انداز، وام و اعتبار، توليدات کشاورزي و بازرگاني از گسترش شايان ذکري برخوردار بوده اند.

"مشخصات عمومي کشور سريلانكا"

الف - وسعت و جمعيت:	۶۲۳۳۶/۵
- وسعت كل (بدون احتساب آب هاي داخلي) ^۱	كيلومتر مربع
- جمعيت كل	۱۷ ميليون نفر
- نرخ رشد جمعيت	۱/۱ درصد
- تراكم نسبي جمعيت	۲۷۳ نفر در هر كيلومتر مربع
ب - تركيب جمعيت:	
بر حسب نژادي و قومي:	
- سینهالها	۷۴ درصد
- تامليليهاي سريلانكايي	۱۲/۶ درصد
- تامليليهاي هندي	۵/۵ درصد
- مورها	۷/۱ درصد
- ديگر گروههاي قومي	۰/۸ درصد
بر حسب مذهب:	
بودايمان	۶۹/۳ درصد
- هندوها	۱۵/۵ درصد
- مسلمانان	۷/۶ درصد
- مسيحيان	۷/۵ درصد
- ديگر مذاهب	۰/۱ درصد
ج - زبانها:	
- سینهالا و تامليل، زبانهاي ملي به شمار مي آيند.	
- زبان انگليسي زبان ارتباطي ^۲ است	
د - واحد پول:	
- رويه سريلانكا (هر دلار آمريكا معادل ۴۲/۶۴ رويه)	
ه - زمان:	
- ساعت سريلانكا $\frac{1}{2}$ ساعت نسبت به زمان متوسط گرینويچ ^۳ جلوتر است.	
ز - تركيب توليد ناخالص داخلي	
- كشاورزي	۲۶/۳ درصد
- صنعت	۱۷/۳ درصد
- خدمات	۵۶/۴ درصد
ح - نرخ رشد توليد ناخالص داخلي:	
- (بر حسب واقعيتهاي)	۶/۲ درصد
ط - توليد ناخالص ملي سرانه:	
- به قيمت هاي جاري	۴۱۸ دلار آمريكا
ی - صادرات عمده:	
- البسه، چاي، لاستيك، فرآورده هاي نارگيل، سبزها، ادويه، قهوه، كاكائو، دارچين، گرافيت (مغز مداد) اكسيد آهن، سنگهاي قيمتي، جواهرات، فرآورده هاي نفتي.	
ك - واردات عمده:	
- برنج، گندم، شكر، شير، فرآورده هاي لبنی، ماهی خشك، فرآورده هاي دارويی، كود، نفت خام، وسايل نقلیه (موتوري)، ماشين آلات و اسلحه، منسوجات، آهن و فولاد، مطبوعات.	
ل - منابع عمده درآمد ارزی (مبادلات خارجي)	
- البسه آماده، وجوه رسیده از كاركنان سريلانكا در خارج، چاي، لاستيك، فرآورده هاي نارگيل، محصولات صادراتي فرعي، جهانگردی.	

در حال حاضر نه هزار و پانصد و چهل و پنج (۹۵۴۵) تعاونی از شانزده نوع متفاوت در حال فعالیت می‌باشند. تقریباً ۳۴ درصد از جمعیت ۱۸ سال به بالای سریلانکا به عضویت

شرکتهای تعاونی درآمده‌اند.

تعاونیها در بالا بردن سطح کیفی زندگی روستایی نقش مهمی ایفا کرده و توانایی خود را جهت برآورده ساختن خواسته‌های برنامه‌های

توسعه اجتماعی - اقتصادی، به ثبوت رسانیده‌اند، برنامه‌های توسعه‌ای که در طول سالها تلاش تحقق یافته است.

با تکیه بر این تجارب، بخش تعاون علاوه

بر فعالیتهای خود در کنار دولت و بخش خصوصی، در زمینه تحقق تلاشها در جهت رسیدن به توسعه سریع و همه جانبه و بهبود شرایط زندگی گروههای کم‌درآمد و از نظر اجتماعی غیر فعال جامعه نیز، از سوی دولت به عنوان عامل اساسی و مددکار شناخته شده است. این امر ضرورتاً به مفهوم قایل شدن نقش مضاعف مردمی و توسعه مدار، برای این بخش می‌باشد. بنابراین، در دهه ۱۹۹۰ نقش جدید تعاونیها، مواجهه با مسایل زیر خواهد بود:

- تعاونیها باید به عنوان واسطه‌های کمک و عوامل تغییر در فرایند برنامه‌های کاهش فقر، نقشی برای خود معین کنند.

- تعاونیها از طریق تمهید و پیش‌بینی کمکهای مؤثر در زمینه وام و اعتبار و پس‌اندازها، در سازماندهی و تجهیز خانواده‌ها و گروههای نیازمند، به منظور خودکفا ساختن آنان در تمشیت امور خود، نقش توسعه‌یابی مهمی به عهده دارند.

- نخستین نقش دولت در توسعه نهضت تعاون آنست که تعاونیها را در جهت کارآیی بیشتر و مشغول بودن در امر اداره و توسعه خود، راهنمایی و حمایت کند.

۱- استراتژی (راهبرد)

به منظور تحقق بخشیدن به برداشتهای فوق، در قالب برنامه‌های عملی، فعالیتهایی که

"مشخصات نهضت تعاون سریلانکا"

الف - تعداد کل شرکتهای تعاونی (در سال ۱۹۹۱)	۹۵۴۵ شرکت
ب - تعداد اعضای شرکتهای تعاونی	۳/۴ میلیون نفر
ج - تعداد کل شرکتهای چندمنظوره	۲۸۹ شرکت
د - تعداد اعضای شرکتهای چندمنظوره	۲/۵ میلیون نفر
هـ - تعداد کل تعاونیهای پس‌انداز و اعتبار	۶۳۸۰ تعاونی
و - تعداد کل اعضای تعاونیهای پس‌انداز و اعتبار	۰/۶ میلیون نفر
ز - تعداد کل تعاونیهای کشاورزی	۱۱۵۰
ح - تعداد اعضای تعاونیهای کشاورزی	۰/۱ میلیون نفر
ط - تعداد کل تعاونیهای صنعتی	۲۲۴
ی - تعداد اعضای تعاونیهای صنعتی	۶۹۲۰۰ نفر
ک - تعداد کل تعاونیهای مدارس	۱۲۳۴
ل - تعداد اعضای تعاونیهای مدارس	۰/۲ میلیون نفر
م - تعداد کل تعاونیهای مادر ^۱	۱۲
ن - تعداد کل استخدام‌شدگان در شرکتهای تعاونی چندمنظوره	۲۹۹۵۰ نفر
س - متوسط استخدام‌شدگان در هر شرکت چندمنظوره	۱۰۵ نفر

"بانکهای تعاونی روستایی"

- تعداد شعب بانکهای تعاونی روستایی	۱۰۳۹ شعبه
- تعداد دارندگان حساب سپرده، پس‌انداز / جاری	۲/۷ میلیون نفر
- ارزش کل حسابهای سپرده	۲۶۰۱/۲ میلیون روپیه
- ارزش موازنه اعتباری	۹۹۲/۷ میلیون روپیه
- ارزش موازنه وثیقه	۴۹۷/۵ میلیون روپیه
- مجموع سرمایه‌های اعتباری	۵۰۸/۵ میلیون روپیه

● در حال حاضر ۹۵۴۵ تعاونی از شانزده نوع متفاوت در سریلانکا مشغول فعالیت می‌باشند و تقریباً ۳۴ درصد از جمعیت ۱۸ سال به بالای سریلانکا به عضویت شرکتهای تعاونی درآمده‌اند.

● تعاونی‌ها در بالا بردن سطح کیفی زندگی روستائی، نقش مهمی ایفا کرده و توانائی خود را جهت برآورده ساختن خواسته‌های برنامه‌های توسعه اجتماعی - اقتصادی به ثبوت رسانیده‌اند.

● بخش تعاونی سریلانکا از بدو تأسیس خود در سال ۱۹۱۱، در بهبود شرایط زندگی گروههای کم‌درآمد، نقشی حیاتی ایفا کرده است.

باید در بخش تعاون صورت پذیرد، به شرح زیر معین شده‌اند:

۱- تدوین برنامه‌هایی در جهت بهره‌گیری از تعاونیها به عنوان بنیانهای تقویت برنامه‌های فقرزدایی.

۲- تقویت تعاونیها در امر سازماندهی، بسیج و فعال ساختن خانواده‌هایی که از نظر اقتصادی ضعیفترند.

۳- ابتکار فعالیتهایی که خودکفایی تعاونیها را در امر توسعه و مدیریت فراهم کند.

۴- تجدید ساختار برنامه‌های تولید و بازاریابی بخش کشاورزی روستایی.

۲-۱ سیاست ملی در امر تعاونیها

به منظور هدایت نهضت در جهت حداکثر بهره‌گیری جامعه و در نتیجه دستیابی به اهداف فوق‌هم‌اکنون یک سیاست ملی برای بخش تعاون تنظیم گردیده است.

آنچه ذیلاً می‌آید وجوه بارز تبلور یافته این سیاست است:

الف - نهضت تعاون باید به عنوان عامل فعالی در خدمت توسعه اقتصادی کشور قرار گیرد.

ب- نیروی انسانی و دیگر منابع موجود در بخش تعاون، باید از خودکفائی در مدیریت و توسعه برخوردار باشند.

گامهای نهایی برداشته شد و در فوریه ۱۹۹۲ قانون اصلاح شده‌ای به تصویب رسید. به موجب اصلاحات مصوب، اهداف زیر تأمین خواهد شد:

- امکان رشد آزادانه بخش تعاون به عنوان نهضت مستقل.

- منفک ساختن کامل تعاونیها از هرگونه مشی و خط سیاسی.

- ارتقاء مشارکت اعضاء و کفایت بخشیدن به فرایند دمکراتیک.

۲-۱-۲ تنظیم یک سیاست تعاون ملی

برای فراهم ساختن رهنمود لازم به منظور نیل به پیشرفت روز افزون اعضاء و خود نهضت تعاون، از طریق خودکفائی در امر مدیریت و توسعه یک سیاست ملی تنظیم شده است.

۲-۱-۳ شرکت دادن جوانان از طریق فعال ساختن تعاونیهای مدارس

عدم شرکت جوانان در تعاونیها، نارسایی عمده بخش تعاون سریلانکا بوده است. هرچند موضوع تعاون از سال ۱۹۸۶ در برنامه آموزشی گنجانده شده است، اما تأثیر آن در دانش‌آموزان چندان دلگرم کننده نبوده است.

با توجه به نقش بالقوه جمعیت دانش‌آموز به عنوان رهبران آتی جامعه، در سال ۱۹۹۱ یک برنامه فوری برای گسترش امر تشکیل تعاونیهای مدارس و آموزش دانش‌آموزان در موضوع تعاون آغاز گردید.

برای تسهیل اجرای برنامه غذای ناهار مدارس - طرح تنظیمی رئیس‌جمهوری برای بهبود تغذیه کودکان مدرسه، همچنین در جهت همگانی ساختن نظام تعاون - در سال ۱۹۹۱، تعداد ۴۷۰ تعاونی جدید در بسیاری از ایالتها تشکیل گردید. برنامه‌ای نیز آغاز شده است تا دانش‌آموزان عضو کمیته تعاونیهای مدارس را در مدرسه تعاون آموزش دهند.

۲-۱-۴ آموزش اعضاء

برای قوت بخشیدن به تأثیرگذاری

ج - نهضت تعاون باید به طور کامل متعلق به اعضاء خود باشد و خلاقیت و توانائیهای اعضاء خود را متجلی سازد.

د - نهضت تعاون ملزم خواهد بود تا از کارکنان خود حمایت و رفاه آنان را تأمین نماید. هر برنامه‌های آموزشی و پرورش تعاونی باید در جهت تدارک و تهیه نیازهای برنامه‌های نوین تنظیم گردد.

و - نهضت تعاون باید برای دستیابی و بهره‌گیری از اهداف تبلور یافته در برنامه‌های توسعه مردمی، گامهای مؤثری بردارد.

۲- روند کنونی نهضت تعاون در سریلانکا

۱-۲ خودکفائی در امر مدیریت و توسعه در تعقیب هدفهایی که نهضت تعاون سریلانکا را بیش از پیش به عنوان سازمانهای مردمی در جهت توسعه توجیه نماید، و نیز برای افزایش خودکفایی بخش تعاون در امر مدیریت و توسعه، اقدامات زیر صورت گرفته است.

۱-۲-۱ اصلاح قانون تعاون

به منظور تسهیل امر خودکفائی در مدیریت و توسعه، در جهت اصلاح قانون شماره ۵ سال ۱۹۷۲ و سازگار نمودن آن با نیازهای زمان،

اصلاحات قانون تعاون و آگاه‌سازی اعضاء در جهت عهده‌دار شدن مسؤولیتهای جدید، از سال ۱۹۹۱ برنامه وسیعی در امر آموزش اعضاء معمول گردیده است. مشاوران ایالتی با همکاری اتحادیه‌های تعاونی ناحیه‌ای، برنامه جامعی را برای آموزش رهبران منتخب تعاونیها آغاز کرده‌اند. در همین راستا مدرسه تعاونی نیز با ارائه برنامه‌های آموزشی متعدد برای رهبران تعاونیها به تجدید تلاشهای خود پرداخته است. این تلاشهای مربوط به آموزش اعضاء در امر هدایت تعاونیها به سمت دستیابی به هدفهای گسترده‌تر اصلاحات مورد نظر قانون تعاون، مؤثر بوده است.

۵-۱-۲ تقویت سازمانهای تعاونی مادر

مسؤولیتهایی که برای تأمین امر خودکفایی توسعه و مدیریت نهضت به عهده سازمانهای تعاونی مادر واگذار گردیده، پیچیده و متنوع می‌باشند. این سازمانها از یکسو باید با تلاشهای مورد قبول، اعتبار خود را در میان شرکتهای عضو حفظ کنند و از سوی دیگر ناگزیرند به عنوان مؤسسات حرفه‌ای با حفظ کارآیی و سودآوری عمل نمایند.

پیشاپیش برای گشودن باب گفتگو بین تعاونیها و دولت اقدام شده است. جلسات فصلی وزارت خواربار و تعاونیها، زمینه مناسبی فراهم ساخته است تا سازمانهای تعاونی مادر، مشکلات نهضت را به دولت ارائه نمایند. اعمال این شیوه، کمک می‌کند تا در بخشهای مختلف اقتصاد ملی، هراز چندگاه نقش تعاونیها مورد حمایت قرار گیرد و شیوه‌های ابتکاری برای رویارویی با چالشهای اجتماعی - اقتصادی گسترش یابد.

۳- شرکت دادن تعاونیها در برنامه‌های فقرزدایی

۱-۳ برنامه جاناساویا

برنامه جاناساویا راه حلی است در مقیاس کشوری و به وسعت نظام - سیاست‌گونه و

برنامه‌وار - برای رفع مجموعه مشکلاتی که نظم اجتماعی، سیاسی و اقتصادی سریلانکا از آن رنج می‌برد.

از جمله این مسایل فقر، سوء تغذیه، برآورده نشدن نیازهای اولیه، نابرابری، بیکاری و کم‌کاری و خودباختگی فرهنگی را می‌توان برشمرد. بر اثر وجود این مسایل، بسیاری از منابع و نیروی انسانی بالقوه سازنده، هدر می‌رود.

برنامه جاناساویا با ملحوظ داشتن انسان به عنوان ارزشمندترین منبع، درصدد اصلاح این وضعیت برآمده است و می‌خواهد با کمک به اقشار فقیر، آنان را قادر سازد تا از طریق اقدامات سازنده، توانائی‌های پنهان و آشکار خود را احیاء و ابراز کنند.

برنامه جاناساویا حول محور خانواده فقیر، گروه خانواده‌های فقیر و جوامع فقیر دور می‌زند. در این برنامه فقرا در مرکز فرایند توسعه خود قرار دارند. مسؤولیت تصمیم‌گیری و اقدام در وهله نخست بر عهده آنها است،

بنابراین در طرح نوین، مهارتهای انسان و عوامل درونی "کلید" حل مشکل تلقی می‌شوند.

وظیفه دولت و سازمانهای غیردولتی اینست که با حمایت مؤثر خود و ایجاد شرایط مطلوب، اقشار فقیر را در اتکای به نفس و ایستادن بر روی پای خود یاری کنند. از این رو برنامه‌های جاناساویا متضمن تجدید ساختار عقیدتی و سازمانی است. به همین دلیل این برنامه، برنامه اساسی دولت محسوب می‌شود و با برنامه‌های عملی دیگر مرتبط و مورد حمایت آنها است.

"استراتژی (راهبرد)"

استراتژی برنامه جاناساویا، در چهارچوب زمینه توسعه‌ای که به دقت طراحی شده است، امکان دسترسی هر خانواده‌ای فقیر را به مبلغی معادل ۲۵۰۰ روپیه در هرامه، طی یک دوره ثابت ۲۴ ماهه، فراهم می‌کند. این برنامه به خانواده‌های فقیر انگیزه‌ها و فرصتهایی عرضه می‌کند تا بتوانند خود را از مدار فقر خارج سازند. در عین حال که ارائه مستقیم منابع مالی

● نخستین نقش دولت در توسعه نهضت تعاون آنست که تعاونی‌ها را در جهت کارآئی بیشتر و مسؤول بودن در امر اداره و توسعه خود، راهنمایی و حمایت کند.

● برنامه "جاناساویا" در چارچوب زمینه توسعه‌ای که به دقت طراحی شده است، امکان دسترسی هر خانواده فقیر را به مبلغی معادل ۲۵۰۰ روپیه در هر ماه، طی یک دوره ثابت ۲۴ ماهه، فراهم می‌کند. این برنامه به خانواده‌های فقیر، انگیزه‌ها و فرصتهائی عرضه می‌کند تا بتوانند خود را از مدار فقر خارج سازند.

● ۱۰۴۲ روپیه، به نام زن و شوهر به حساب پس‌اندازی در صندوق پس‌انداز ملی سپرده می‌شود. این مبلغ طی ۲۴ ماه به ۲۵۰۰۰ روپیه بالغ می‌گردد و به عنوان تضمین یا وثیقه‌ای در قبال دسترسی به کمک‌های طرح‌های اعتباری خاص به کار می‌رود.

کمکی فوری محسوب می‌شود، فرایند گسترده‌تر برنامه جاناساویا ایجاد تغییرات جدیدتر و وسیع‌تر در چهارچوب تفکر زندگی و تولید را نیز دربرمی‌گیرد.

۲۵۰۰ روپیه مذکور به دو جزء تقسیم می‌شود، بخشی برای پس‌انداز و بخش دیگر برای مصرف تخصیص می‌یابد. ماهانه مبلغ ۱۰۴۲ روپیه، به نام زن و شوهر به حساب پس‌اندازی در صندوق پس‌انداز ملی، سپرده می‌شود. این مبلغ طی ۲۴ ماه به ۲۵۰۰۰ روپیه بالغ می‌گردد.

در حال حاضر این فکر مطرح است که این جزء به عنوان تضمین یا وثیقه‌ای در قبال دسترسی به کمک‌های طرح‌های اعتباری خاص، عمل خواهد کرد. امید است که برای طرح اعتباری، کمک‌های خارجی نیز تحصیل گردد. زمانیکه امکان فعالیتی درآمدزا یا طرح استخدام فراهم شده باشد، خانواده بسته به تمایل خود، طی آن ۲۴ ماه، هر زمان که اراده کند می‌تواند تحصیل اعتبار نماید.

۱۴۵۸ روپیه مانده هر ماه، به امر مصرف تخصیص یافته است. این مبلغ مستقیماً با برنامه تربیتی همراه با تولید موسوم به برنامه ساراگام

در ارتباط است. خانواده ملزم است حداقل ۲۴ روز کار در هر ماه را در فعالیتی سازنده ارائه دهد. البته درآمد حاصل از کار نیز مختص خانواده می‌باشد و در صورت ضرورت این فعالیت شخصی را می‌توان به سمت اقدام گروهی یا اجتماعی سوق داد.

برنامه ساراگام از سوی خود جامعه روستایی مدیریت و کنترل می‌گردد. نتایج اقدامات و فعالیتها باید مورد بحث و مذاکره قرار گیرد و ارائه شود. در سطح "بخش" نیز بر این فعالیتها، مستقلاً نظارت و کنترل معمول خواهد شد.

این طرح به صورت "کارت کوبن" موسوم به جاناساوی پته انجام می‌گیرد که خود آن نیز از دو بخش ۱۰۰۰ و ۴۵۸ روپیه‌ای تشکیل می‌شود. با ۱۰۰۰ روپیه، خانواده الزاماً کالاهایی از فرآورده‌های جاناساویا را از فروشگاه تعاونی محلی خریداری می‌کند. مصرف ۴۵۸ روپیه دیگر اختیاری است، خانواده مخیر خواهد بود با تمام یا بخشی از آن، از همان فروشگاه کالا بخرد و یا تمام یا بخشی از آن را در حساب پس‌اندازی در صندوق پس‌انداز ملی ذخیره نماید. در هر حال این کوبن

قابل نقد کردن نخواهد بود.

این طرح منجر به شناسایی ۴ زمینه متفاوت فعالیت گردیده است که تعاونی می‌تواند در آن زمینه‌ها فعالیت کند. زمینه‌ها به قرار زیرند:

الف - تولید فرآورده‌های کشاورزی و مواد غذایی

ایجاد بخش مواد غذایی جاناساویا نتیجه یک تصمیم‌گیری سیاسی حیاتی در جهت اعطای اولویت به کالاهای تولید محلی است. این کار بازار عرضه و تقاضای عظیم و تازه‌ای را فراهم می‌آورد و مستقیماً تولیدکنندگان را برخوردار می‌سازد.

به مفهوم روشتر امر تولید چهره دیگر جاناساویا محسوب می‌شود. کل برنامه تولید کشاورزی در جهت به حداکثر رساندن تولیدات، برحسب نیاز بازار، بازسازی شده است. تعاونیها در همبستگی نزدیک با امر تولید قرار دارند. تعاونیها نه تنها برای گردآوری و توزیع کالاهای بخش مصرف برنامه جاناساویا فراخوانده شده‌اند بلکه به عنوان منبع بازاریابی تولیدات نیز عمل می‌کنند. به عنوان یک شبکه حمایت‌کننده، آزموده و مورد اعتماد، وظیفه خطیر دیگری برعهده تعاونیها نهاده شده است و آن برنامه‌ریزی در امر تولید و بازاریابی است.

ب - فراهم ساختن زمینه خود اشتغالی

تلاشهای تعاونیها در جهت فراهم ساختن فرصتهای خوداشتغالی برخورداران از برنامه جاناساویا بسیار موفقیت‌آمیز بوده است. یک تلاش شایان ذکر ارائه "طرح تولید برنج" است که امکان بهره‌مندی مستقیم از منافع ارزش افزوده را برای کشاورزان فراهم می‌کند. به موجب این طرح ماده خام یعنی "شالی"، باوامی که از سوی تعاونیها به اعضای کم‌درآمد اعطا می‌شود، فراهم می‌گردد. آنگاه شالی خرمن و کوبیده می‌شود و برای توزیع از طریق مجاری فروش به تعاونیهای مربوط، اعاده می‌گردد. این طرح به کشاورزان کمک کرده است تا ارزش افزوده را برای خود حفظ کنند، ارزش

افزوده‌ای که تاکنون نصیب واسطه‌های خارج می‌گردید. در حال حاضر ۴۱۷ طرح از این نوع در حال اجرا است و اینگونه طرح‌ها با گامهای بسیار سریع در حال گسترش می‌باشند.

ج - کمک به خود اشتغالی

تعاونیها برای تسريع اقدامات خود اشتغالی، فعاليتها و اعطای وام خود را گسترش داده‌اند. بانکهای تعاون روستایی (CRBB)، تحت این سیستم، از طریق ۱۰۳۹ بانک تعاونی روستایی خود که در سراسر جزیره پراکنده‌اند، تسهیلات اعتباری فراهم کرده‌اند.

طی نخستین دور فعالیت جانا ساویا بالغ بر ۱۳۵/۷۴ میلیون روپیه برای خود اشتغالی گروههای کم‌درآمد، پرداخت شده است. در دور دوم، تا این تاریخ (۱۹۹۲) مبلغ تخصیص یافته به امر خود اشتغالی مبلغ ۱۹۸/۷۴ میلیون روپیه بوده است.

د - ایجاد طرحهای اسکان جمعی

به موجب این طرح برنامه‌ای برای ایجاد طرحهای اسکان گروهی برخورداران طرح جانا ساویا و گروههای کم‌درآمد آن، با بهره‌گیری از مساعی متقابل و خودیاری آغاز گردید. وزارت خواربار و تعاونیها، به عنوان طرح آزمایشی مقدماتی، کمکهای مالی احداث دو روستا از این نوع را فراهم کرده است، متعاقب آن به سرپرستی شوراهای ایالتی ۱۶ روستای دیگر ایجاد گردید. ارشاد و مساعدت نظام تعاونی در امر توسعه و تقویت تلاشهای مردم در جهت حفظ منافع آنان، هدف عمده این برنامه به حساب می‌آید.

هـ - افزایش پس‌اندازهای روستایی و مشارکت در زمینه تأمین نیازهای - اعتباری

بانکهای تعاون روستایی و شرکتهای تعاونی پس‌انداز و اعتبار به نحو مؤثری در جهت افزایش پس‌اندازها در سطح روستا سوق داده شده‌اند. بر حسب گزارش، در سال ۱۹۹۰

ارزش کل پس‌اندازهای روستایی ۳۵۲۲ میلیون روپیه بوده که ۷۱٪ آن یعنی ۲۴۹۷ میلیون روپیه از طریق بانکهای تعاون روستایی و ۵۱۴ میلیون روپیه از سوی بخش شرکتهای وام و اعتبار تعاونی تأمین و گردآوری شده است. بنابراین در سال ۱۹۹۰ در مجموع ۸۶ درصد پس‌اندازهای روستایی از سوی بخش تعاونی فراهم شده بود.

۴ - ابعاد جدید بازاریابی تولیدات کشاورزی

بخش تعاونی برای اصلاح و گسترش بازاریابی فرآورده‌های کشاورزی، تلاشهای هماهنگی معمول داشته است که نکات مهم فعالیتهای جدید در این زمینه به قرار زیرند:

الف - افتتاح مراکز خرید

وزارت سیاست‌گذاری و اجراء، تحت رهبری رئیس‌جمهور سریلانکا، طرحی را برای ایجاد مراکز خرید به ویژه در مناطق روستایی،

ارائه داد. شرکتهای تعاونی چندمنظوره متقاضی مشارکت در این طرحها بوده‌اند. هدف از ارائه این طرح تسهیل امر بازاریابی انواع فرآورده‌های کشاورزی و تأمین بازار برای چنین فرآورده‌هایی در خارج از نواحی در حال توسعه، بوده است. با ارائه این طرح کشاورزان و تولیدکنندگان برای افزایش تولیدات خود تلاشهای بیشتری مبذول داشته‌اند. در حال حاضر شرکتهای تعاونی چندمنظوره ۹۶ مرکز خرید ایجاد کرده‌اند و در طول سال تعداد بیشتری گشایش خواهد یافت.

ب - گشایش "بازارهای مشترک" در نواحی شهری

هم اکنون در کلمبو، یک بازار آزمایشی به نام "بازار مشترک" با هدف ارائه فرآورده‌های کشاورزی محلی به بازارهای شهری و نیمه شهری، افتتاح شده است. برای تسهیل فروش عمده فرآورده‌های کشاورزی که به وسیله مراکز خرید نواحی، خریداری شده است.

● با ۱۰۰۰ روپیه، خانواده فقیر کالاهائی از فرآورده‌های طرح جاناساویا را از فروشگاه تعاونی محلی خریداری می‌کند. مصرف ۴۵۸ روپیه دیگر اختیاری است ولی قابل نقد کردن نمی‌باشد.

● تلاش تعاونی‌ها در جهت فراهم ساختن فرصت‌های خود اشتغالی مشمولان برنامه جاناساویا بسیار موفقیت آمیز بوده است.

● تعاونی‌ها نه تنها برای گردآوری و توزیع کالاهای بخش مصرف برنامه جاناساویا فراخوانده شده‌اند، بلکه به عنوان منبع بازاریابی تولیدات نیز عمل می‌کنند.

تولیدات تعاونی را صادر کرده است. اتحادیه شرکت‌های تعاونی صنعتی سریلانکا (CEVESTA)، فدراسیون بازاریابی سریلانکا و اتحادیه تعاونی تولید کنندگان، شیوه‌های نوی برای افزایش صادرات خود یافته‌اند. این صادرات شامل مصنوعات حصیری باروکش لاستیکی، الیاف نارگیل، نارگیل خشک، برگ تنبول و غیره می‌باشد.

۵- تجدید سازمان بخش بانکداری تعاونی

تعاونی‌های سریلانکا متجاوز از ۲۰ سال در تقلای دستیابی به بانک تعاونی مستقل بوده‌اند، سرانجام کمیسیون بانکداری ارتقای بانکهای روستایی رابه سطح مؤسسات مالی تعاونی پذیرفت. این امر مقدمه دستیابی به بانک تعاونی مستقل، در آینده، خواهد بود. پیشنهاد شده است که در هر منطقه منابع بانکهای آن منطقه را متمرکز کنند و با توسعه یکی از بانکهای تعاونی روستایی بانک منطقه‌ای به وجود آورند تا در خدمت شرکت‌های تعاونی آن منطقه قرار گیرد. با توجه به توان بانکهای تعاونی روستایی و منابع آنها، اطمینان حاصل است که بخش تعاون در این تلاش خود توفیق خواهد یافت و به زودی رؤیای دستیابی به بانک تعاونی به واقعیت می‌پیوندد.

پیشاپیش اقداماتی در جهت تأمین ساختمان مناسبی برای ایجاد بازار تعاون عمده فروشی صورت گرفته است. ایجاد این بازار برای بخش تعاون تجربه تازه‌ای به حساب می‌آید و یقیناً این فکر را که تعاونیها عوامل مؤثر و پایدار بازاریابی هستند، تقویت خواهد کرد.

ج - تجارت تعاونی بین ایالتی

متعاقب تصمیمات سیاسی اتخاذ شده در جهت تنوع بخشیدن به فعالیتهای بخش تعاون، در حال حاضر گامهایی در امر بهبود تجارت تعاونی بین ایالتی برداشته شد است. بر این اساس فرآورده‌های مازاد تولید ایالتها بین اتحادیه‌های تعاونی مناطقی که تولید کمتر دارند، توزیع می‌شود. امید است با گسترش تجارت بین ایالتی اهداف زیر تحقق یابد.

۱- ایجاد بازار و روابط بازرگانی بین مراکز "تولید".

۲- فراهم ساختن کالاهای تولید محلی برای مصرف کنندگان با قیمت‌های مناسب.

۳- کمک به تولید کننده در جهت دستیابی وی به قیمتی مناسب و معقول برای تولیدات خود.

د - صادرات تعاونی

امر صادرات در بخش تعاون سریلانکا تا زگی ندارد. این بخش طی سالها، بسیاری از

۶- مساعدت دولت به تعاونیها

دولت طرحهایی ارائه داده است تا به فعال شدن تعاونیها در جهت خدمت به مصرف کننده کمک کند و امر بازاریابی و تولیدات کشاورزی را گسترش دهد. به منظور کمک به شرکت‌های تعاونی چند منظوره و دیگر تعاونیهای کشاورزی در امر خرید شالی و غلات دیگر، صندوق مستقلی تأسیس شده است. سرمایه این صندوق ۱/۵ میلیون روپیه است که مبلغ یک میلیون روپیه آن از سوی صندوق تعاونی اعطاء گردیده است. علاوه بر این به تعاونیهای مادر نیز در جهت تقویت توان بازاریابی آنها کمک‌های معتابیهی صورت گرفته است.

"نتیجه"

در کشور سریلانکا، دولت و نهضت تعاون، در زمینه بهبود شرایط اجتماعی و اقتصادی مردم و ارتقای توسعه ملی اهداف مشترکی را دنبال می‌کنند. برای نیل به این اهداف مشترک دولت و نهضت تعاون، باید بر اساس اعتماد متقابل، اطمینان و تعهد از یکدیگر حمایت کنند. همچنین از آنجا که تعاونیها بر حسب ماهیت خود مؤسساتی خودگرا می‌باشند و لذا دولت باید از طریق ابتکارات سیاسی با ایفای نقش تسهیل کننده، موجبات رشد و بالندگی تعاونیها را فراهم نماید تا بتوانند نقش خود را به عنوان سازمانهای مردمی به نحو کامل ایفا کنند. دولت سریلانکا با پذیرش کامل این موضع تمام تلاش خود را مصروف داشته است تا نهضت تعاون سریلانکا را به نهضتی خودگردان و مؤثر مبدل و در متن برنامه‌های گسترده توسعه ملی تعاونیها را در جهت نیل به استحکام اجتماعی - اقتصادی توجیه نماید.

1) Inland Waters

2) Link language

3) Green wich mican time

1) Apex level Co - operatives

1) embodied